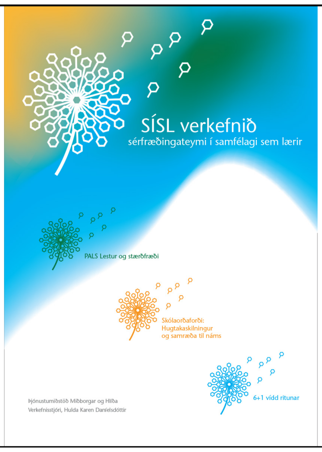

1

Pör að læra saman

Höfundar eru:

Drs. Doug Fuchs, Lynn S. Fuchs

og samstarfsfólki þeirra við

Vanderbilt University

http://www.kc.vanderbilt.edu/pals/

3

Tilgangur námskeiðs

- Lýsa kostum PALS þjálfunar.
- Kenna hvernig nemendum er raðað í pör og lið.
- Lýsa undirbúningi PALS þjálfunar.
- Benda á val á lesefni fyrir nemendur til þjálfunar.
- Lýsa hvernig nemendum er kennd rétt PALS hegðun og að vinna sjálfstætt.

4

Dagskráin:

- PALS yfirlit & rannsóknir
- PALS grunnatriði
- PALS kennsluverkefni
- Góð ráð þegar hafist er handa

5

Hvað er PALS?

Jafningjanám á bekkjargrundvelli

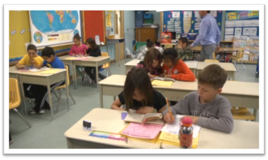

Þjálfari (getumeiri nemandinn er þjálfari á undan)	Lesari (getuminni nemandinn er lesari á undan)

Hvers vegna virkar PALS?

- PALS gerir kennaranum kleift að aðlaga námsefnið að getu hvers og eins
  - Nemendur þjálfa lestur á réttu getustigi
  - Nemendur fá aðstoð strax

Hvers vegna virkar PALS ?

- Nemendur fá mikla þjálfun í lestri!
  - Uppbyggingin
  - Skilvirknin
  - Verkefnin eru alltaf unnin á sama hátt
  - Nemendur halda sig við efnið

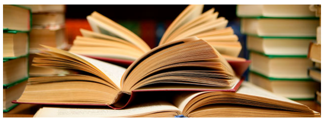

Tilgangurinn með PALS þjálfun

- Að þjálfa mikilvæga hæfileika í upphafi lestrarnáms hjá ungum börnum sem fela í sér:
  - Tengingu hljóðs og stafs
  - Umskráningu
  - Lesfimi (fluency)
- Veita kennurum verkfæri sem bæði er hagnýtt og árangursríkt til að mæta þörfum byrjenda í lestri í almennri kennslustofu.

PALS rannsóknir

PALS hefur verið rannsakað í yfir 20 ár í Bandaríkjunum

Rannsóknir hafa sýnt fram á jákvæð áhrif á lestur hjá nemendum

- á öllum getustigum
- með námsörðugleika
- sem læra ensku sem annað tungumál

GRUNNURINN Í PALS ÞJÁLFUN

- Pörun nemenda
- Uppbygging
- Námsefni

Pörun nemenda

- Getumeiri nemandi er paraður með getuminni nemanda.
- Þjálfari
  - Hjálpar og hvetur lesara; skiptast á að lesa
- Lesari
  - Les og fær aðstoð frá þjálfara; skiptast á að aðstoða
- Reglur kenndar og þeim fylgt

Pörun nemenda

Nemendum er raðað eftir getu

Röðun
getumesti
annar getumesti
þriðji
fjórði
fimmti
sjötti
getumesti nem.í seinni helmingi bekkjarins
annar
þriðji
fjórði
fimmti
Sjötti (getuminnsti nem.)

Bekknum er skipt í miðju (between "sjötti" and "getumesti nem.í seinni helmingi bekkjarins")

13

Paralisti

Getumeiri helmingur bekkjarins	Getuminni helmingur bekkjarins	Pör
getumestur	efstur í getuminni helmingi	Par 1
annar	annar	Par 2
þriðji	þriðji	Par 3
fjórði	fjórði	Par 4
fimmti	fimmti	Par 5
sjötti	sjötti	Par 6

14

Pörun nemenda

- Parið vinnur saman í 4 vikur
- Pörun byggist á lestrarfærni og persónuleika nemenda
- Notið sveigjanleika við pörun. Parið þarf að geta unnið saman

15

Þriggja nemenda hópur

- Ef fjöldi nemenda er oddatala eða þegar um veikindi eða leyfi er að ræða gæti þurft að búa til þriggja nemenda hóp
- Lestrargeta nemendanna í hópnum á þá að vera <u>í meðallagi</u> eða meiri
- Einn nemandinn gæti einnig verðið „flakkari"

16

Para og liðalistar

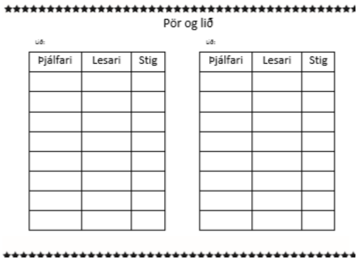
Pör og lið

Lið:

Þjálfari	Lesari	Stig

Lið:

Þjálfari	Lesari	Stig

17

Uppbygging PALS þjálfunar

- Innlögn og þjálfun kennara
- Þjálfun nemenda í pörum
- Eftirfylgni kennara
- Lið og umbunarkerfi

18

Innlögn og þjálfun kennara

- Kennslustundir 1-8 vinnur kennari með öllum bekknum (kennsluleiðbeiningar eru í handbók)
- Að þeim loknum:
  - er nýtt hljóð kynnt
  - er þjálfun í að hljóða orð
  - er nýtt sjónorð kynnt
  - er saga lesin

19

Verkefni félaga í parinu

- Hljóð og orð
  - hljóð
  - hljóða orð
  - lesa sjónorð
  - lesa sögu
- Hraðaleikur (eykur lestrarfærni og orðaþekkingu með tímatöku)
- Félagalestur (félagar skiptast á að lesa í bók í 10 mínútur – kynnt í 10. viku)

20

Kennari á að

- Fylgjast með pörunum
- Leiðrétta og veita endurgjöf
- Hrósa og gefa aukastig eftir þörfum
- Láta kennslustund ganga á eðlilegum hraða
- Aðlaga kennslustund eftir þörfum nemenda

21

Stigablað

- Hvert par er með eitt stigablað
- Kennari tekur saman fjölda stiga hvers pars vikulega
- Nemendur fá viðurkenningu

PALS gögn

- Gögn kennarans
  - tímavaki/klukka
  - PALS reglur
  - blað með pörun nemenda
  - yfirlit verkefna og vinnutilhögun
- Gögn nemenda
  - stigablað (í möppu)
  - verkefnablað (í möppu)
  - blýantur
  - bók
  - stjörnublað

23

PALS KENNSLUSTUND

- 30-45 mínútur, þrisvar sinnum í viku
- Helst alltaf á sama tíma dagsins
- Sömu daga vikunnar

24

Tímaplan

VIKA	KENNSLUSTUND	TÍMI (mín. á verkefni)
Vika 1	Æfingakennslustundir 1-4	30 mínútur
Vika 2	Æfingakennslustundir 5-8	30 mínútur
Vikur 3-9	PALS kennslustund (þrisvar sinnum í viku): Hvaða hljóð? (kennarastýrt) Hljóð og orð Hraðaleikur: Sjónorð	 3 mínútur 15 mínútur 6 mínútur
Vika 10	PALS kennslustund (þrisvar sinnum í viku): Hvaða hljóð? (kennarastýrt) Hljóð og orð Hraðaleikur: Sjónorð Paralestur í bók (í 2 af 3 PALS kennslustundum)	 3 mínútur 15 mínútur 6 mínútur 15 mínútur
Vika 11 og áfram	PALS kennslustund (þrisvar sinnum í viku): Hvaða hljóð? (kennarastýrt) Hljóð og orð Hraðaleikur: Sögur Paralestur í bókum	 3 mínútur 15 mínútur 6 mínútur 10 mínútur

25

KENNSLUSTUNDIR
PALS ÞJÁLFUN

26

Kennslustund 1

- Nemendur munu læra:
  - reglur - að færa sig
  - hlutverkin í PALS – þjálfari og lesari
  - um námsefnið
  - stigagjöf
  - hvaða hljóð? æfingu
  - að nota leiðréttingarferlið

27

Reglur - að færa sig

<u>Reglur – að færa sig.</u>

1. Færið ykkur hratt og hljótt
2. Takið PALS gögnin með ykkur.
3. Sitjið hlið við hlið í PALS

28

Hvaða hljóð?

Kennarinn kynnir nýtt hljóð (í ramma).

Leiðréttingarferli:
"Stopp. Hljóðið er/_____/. Hvaða hljóð?"
"Gott, lestu alla línuna aftur."

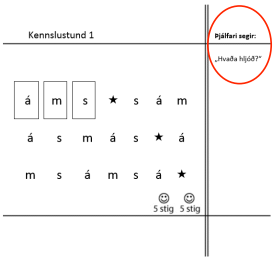

29

Kennslustund 2

- PALS reglur.
- Æfa Hvaða hljóð? með félaga.

30

PALS reglur

1. Talaðu bara við félaga þinn og talaðu bara um PALS
2. Notaðu inniröddina
3. Vinnið vel saman
4. Gerðu þitt besta

Æfa „Hvaða hljóð” ásamt félaga

Broskarlar: Nemendur merkja broskarl í hvert sinn sem þeir ljúka verkefninu.

Hægt er að merkja við fleiri en tvo broskarla ef nemendur eru fljótir að ljúka við verkefnið.

Nemendur halda áfram að vinna þar til kennarinn segir þeim að stoppa.

Nemendur ættu aldrei að vera aðgerðarlausir.

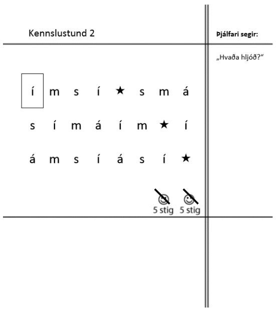

Kennslustund 3

- Þjálfa PALS reglur
- Innlögn kennara: Hljóða orð
- Æfa: „Hvaða hljóð?“

INNLÖGN KENNARA: HLJÓÐA ORÐ

Kennslustund 3

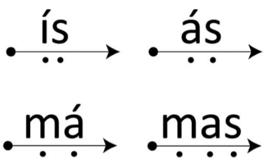

Hvaða hljóð?

Æft í 3 mínútur

- Fyrsti lesari les
- Þjálfari merkir ☺
- Annar lesari les
- Þjálfari merkir ☺
- Skipta aftur um hlutverk - lesa oftar og merkja broskarl ef tími er til
- Stoppa eftir 3 mínútur

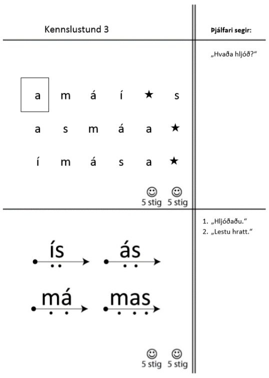

Kennslustund 4

- Læra: Hljóða orð með félaga sínum
- Tilkynna liðið sem vinnur (í lok vikunnar)

INNLÖGN KENNARA:
HLJÓÐA ORÐ

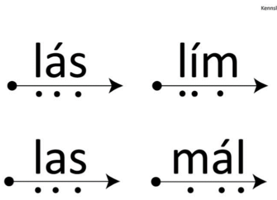

Hljóða orð

Æft í 4 mínútur

Leiðréttingarferli:

- Stopp
- Orðið er ___ (hljóða orðið). ___ (lesa hratt).
- Hljóðaðu orðið
- Lestu hratt
- Lestu alla línuna aftur

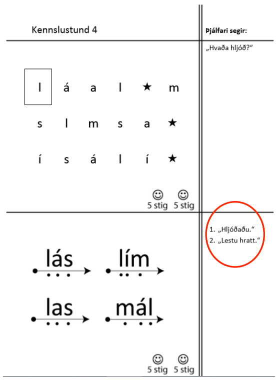

Kennslustund 5

- Innlögn: Sjónorð

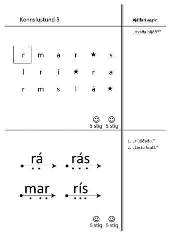

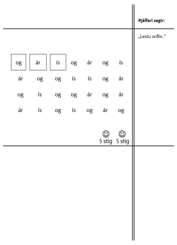

Sjónorð

Æfð í 3 mínútur

Leiðréttingarferli:

- Stopp
- Orðið er ___
- Hvaða orð?
- Gott. Lestu alla línuna aftur

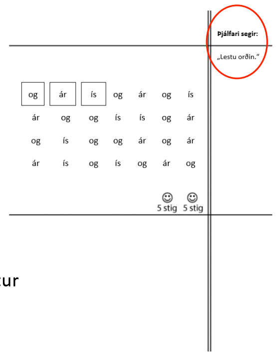

Kennslustund 6

- Æft er: Hvaða hljóð?, hljóða orð og sjónorð.
- Kynnt er stjörnuorð og saga.

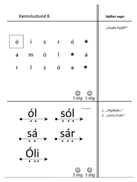

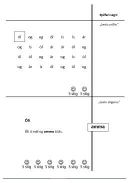

Sagan

Æfð í 5 mínútur

Leiðréttingarferli:

Ef lesarinn gleymir orði og er stopp (3 sek. reglan):

•Telja hægt upp að þremur.

•Segja félaga okkar orðið.

(Lesarinn endurtekur orðið og heldur áfram að lesa).

Ef lesarinn segir rangt orð:

•Segið honum rétta orðið.

(Lesarinn endurtekur orðið og heldur áfram að lesa).

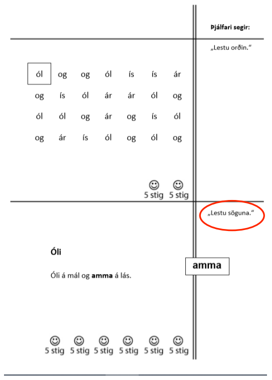

Kennslustund 7

- Læra hraðaleikinn

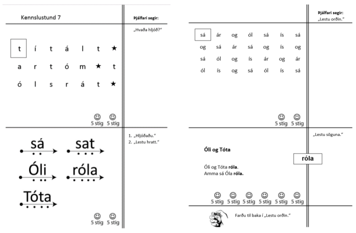

43

Hraðaleikur

1. Kennarinn stillir klukkuna á 1 mínútu (eða minna)
2. Lesarinn les orðin eins hratt og rétt og hann getur
3. Þjálfari hlustar og leiðréttir ef með þarf
4. Þegar klukkan hringir skrifar lesarinn 1 við orðið sem hann las síðast
5. Endurtekur 2 sinnum
6. Ef lesarinn les lengra í annað og þriðja sinn merkir hann stjörnu á stjörnukortið
7. Parið skiptir um hlutverk og endurtekur

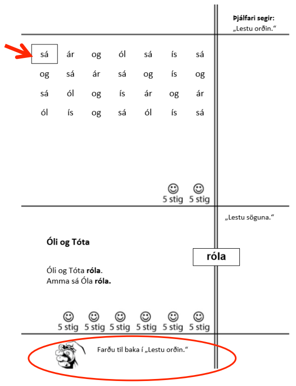

44

Hraðaleikjakort

Eitt kort fyrir hvern lesara.

Lesarinn litar stjörnu í hvert sinn sem hann nær betri árangri í hraðaleiknum.

Fyrir hvert kort sem lokið er við fæst bókamerki.

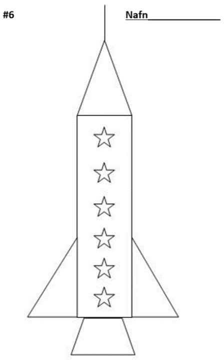

45

SAMANTEKT

46

Kennslustund 34:

1. Hvaða hljóð? (3 mín)
2. Hljóða orð (4 mín)

47

Kennslustund 34:

1. Lestu orðin (3 mín)
2. Lestu söguna (5 mín)
3. Hraðaleikur

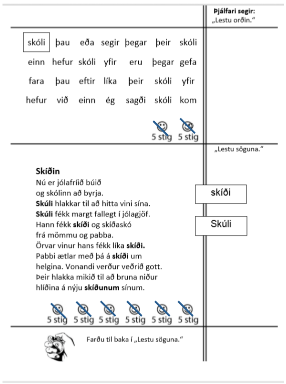

48

Paralestur / Félagalestur

(Hefst í 10. viku)

- Parið skiptist á að lesa upphátt úr bók í 10 mínútur í lok hverrar PALS kennslustundar.
- Notaðar eru bækur sem henta getu parsins.
- Getumeiri lesarinn í parinu (þjálfarinn) les alltaf á undan (eina blaðsíðu í einu).
- Getuminni lesarinn í parinu les á undan þegar bókin er lesin í annað sinn.
- Hver bók er lesin fjórum sinnum.

49

Paralestur / Félagalestur

- Kynntur í 10. viku.
- Lesið er í 10 mínútur.
- Getumeiri lesarinn (þjálfarinn) les á undan
- Fyrsti lesari (þjálfari) les bókartitilinn á undan síðan les annar lesari bókartitilinn.

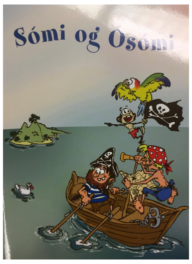

50

Félagalestur

- Fyrsti lesari les eina blaðsíðu, síðan les annar lesari sömu blaðsíðu.
- Haldið er áfram á þann hátt þar til bókin er búin.
- Gefin eru 5 stig
- Bókin er lesin aftur og þá les getuminni lesarinn á undan.

Leiðrétting:
Sama aðferð er notuð og við leiðréttingu í sögunum.

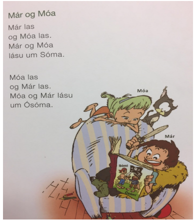

51

Lestur bóka

- Ef hvorki þjálfarinn né lesarinn geta lesið orð, rétta þeir upp hönd og spyrja kennarann
- Þeir halda þó áfram að lesa meðan þeir bíða eftir kennaranum.
- Ef nemendur er sífellt að rétta upp hönd, er það merki um að bókin, sem þeir eru að lesa sé of þung.

52

Lestur bóka

- **Leiðréttingarferli:**

Ef lesarinn gleymir orði og er stopp (3 sek. reglan):
- Telja hægt upp að þremur.
- Segja félaga okkar orðið.
- *(Lesarinn endurtekur orðið og heldur áfram að lesa).*

Ef lesarinn segir rangt orð:
- Segið honum rétta orðið.
- *(Lesarinn endurtekur orðið og heldur áfram að lesa).*

53

Val á bókum

- Bókin ætti ekki að vera þyngri en svo að getumeiri lesarinn lesi hana af nokkru öryggi (95% textans)
  - Stuttar bækur henta betur í byrjun, svo ekki taki of langan tíma að ljúka við þær
  - Pörin þurfa ekki öll að vera með sömu bók
  - Bókin er sett í möppu parsins
  - Skipta skal um bók hjá hverju pari a.m.k. einu sinni í viku svo þau verði ekki leið og fái næga fjölbreytni í bókavali

54

HAFIST HANDA

55

Undirbúningur

- Lesið PALS handbókina
- Skiptið nemendum í pör
- Búið til PALS upplýsingatöflu
- Ákveðið sætaskipan para
- Setjið PALS tíma í stundatöflu
- Þjálfið nemendur ykkar í PALS

56

Lesið PALS handbókina

- Yfirlit yfir PALS kennslustundir
- Tímaáætlun
- Um undirbúning kennarans
- Kennsluleiðbeiningar fyrir PALS kennslustundir
- Skoðið kennslustundir 1-70
- Kynnið ykkur viðauka

57

Upplýsingatafla í stofunni

- PALS reglur
- Pör og lið
- Leiðréttingaferli

58

Sætaskipan

- Úthlutið hverju pari PALS stað.
- Kennið nemendum reglurnar að færa sig.
- Þjálfið nemendur í að færa sig hratt og hljótt á PALS staðinn sinn.

59

Tímaplan

- Hver kennslustund tekur 30-45 mínútur
- Þrisvar sinnum í viku.
- Alltaf á sama tíma dagsins.
- Alltaf sömu daga vikunnar.

60

GÓÐAR ÁBENDINGAR

61

Fullvissið ykkur um að nemendur séu að vinna rétt

- Mikilvægt til að PALS virki og skili árangri!

- Það sem þarf að gæta að:
  - Getuminni nemendur gætu þurft meiri endurtekningu. Þeir þurfa fleiri tækifæri til að lesa oftar.
  - Nemendur í sama pari geta verið með mismunandi verkefni ef kennslustundin er of erfið fyrir þann getuminni.
  - Passa þarf að þjálfarinn verði ekki pirraður út í þann getuminni (lesarann).

62

Gerið hverja kennslustund að jákvæðri upplifun

- Hafið innlögn eins stutta og hægt er.
- Fullvissið ykkur um að allir nemendur séu virkir.
- Æfið verkefni, leiðréttingarferli og reglur eins oft og þörf er á.
- Hvetjið og leiðréttið.
- Styrkið viðeigandi hegðun.

63

Frekari upplýsingar

- Skoðið vefsíður:
  - http://tungumalatorg.is/sisl/
  - http://kc.vanderbilt.edu/pals/

  Facebook síðan PALS kennarar:
  - http://www.facebook.com/home.php#!/groups/225664110865868/

  Netföng:
  - heidveig_a@simnet.is
  - solveig.edda.ingvarsdottir@rvkskolar.is
  - hulda.karen.danielsdottir@gmail.com

64

TAKK FYRIR!! ☺

65